

VALITUS

Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

1. Asia

Valitus Keuruun kaupunginvaltuuston päätöksestä hyväksyä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava.

2. Valittaja

Vesa Lindqvist

Valitusoikeuden perusteena kiinteistön [REDACTED] omistus, jonka myötä kaavoituspäätöksellä on asianosaisen etuun välitön vaikutus.

3. Päätös, johon haetaan muutosta

Keuruun kaupunginvaltuuston päätös Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen 08.09.2025 pykälä 50, jolla hyväksyttiin Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava.

4. Vaatimus

Valittaja vaatii, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumoaa kaupunginvaltuuston päätöksen, koska se on ristiriidassa EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY), luonnonsuojelulain 49 §, ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § kanssa.

5. Perustelut

5.1 KHO:n ennakkopäätös KHO:2019:160 ja sen merkitys

Korkein hallinto-oikeus ennakkopäätöksessä KHO 2019:160 käsitteli tilannetta, jossa tuulivoimakaava hyväksyttiin alueelle, joka oli määritelty susien reviiriksi ja sisälsi tunnettuja pesäpaikkoja. KHO totesi, että koska susi on luontodirektiivin liitteessä IV(a), kaavaa laadittaessa on otettava huomioon suojeluvelvoitteet: "lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä tai heikentämistä ei saa sallia ilman, että vaikutukset on riittävästi arvioitu."

KHO linjasi erityisesti, että:

"Kaavoituksessa tehdyt selvitykset eivät saaneet jättää epäselväksi, miten hanke vaikuttaa suden elin- ja lisääntymisalueisiin."

"Jos selvityksissä jää merkittävä epävarmuus haittavaikutusten laajuudesta, kaavaa ei voida hyväksyä ilman, että nämä epävarmuudet suljetaan pois."

KHO 2019:160 ennakkopäätöksen kaava-alue sijoittui "suden keskeiselle elin- ja osittain lisääntymisalueelle", ja kaavaratkaisun tulee erityisesti huomioida vaikutukset näihin.

Tämä ennakkopäätös velvoittaa, että myös Keuruun Lehmikorven kaavoitusprosessi on arvioitava tiukalla tarkkuudella suhteessa suden suojeluun.

5.2 Suden lisääntymisalue Lehmikorvella

Luonnonvarakeskus on kartoittanut Lehmikorven alueen vuonna 2019 suden reviirialueeksi (liite 1).

Kaavoituspäätöksessä mukana olleessa osayleiskaavaselostuksessa (liite 2) sanotaan: "Lähimmät susireviirit Luken vuonna 2024 julkaisemien reviiritietojen mukaan sijaitsevat noin 23 kilometriä Keuruun Lehmikorven hankealueesta kaakkoon. Reviiri koskee susiparia. Seuraavaksi lähin susireviiri sijaitsee noin 29 kilometriä länteen."

Kaavoituksen perusteena oleva tieto on haettu viranomaislähteestä kaavoitukselle suotuisalla aikarajauksella.

Luonnonvarakeskuksen ylläpitämän suurpetohavaintojärjestelmän mukaan Lehmikorven alueelta on tehty susihavaintoja viimeisen kahden kuukauden aikana, ja järjestelmässä on 17.10.2025 päivättyjä merkintöjä, jotka vahvistavat suden ajankohtaisen esiintymisen alueella (liite 3).

Kaavoituspäätöksessä mukana olleessa osayleiskaavaselostuksessa (liite 2) sanotaan: “Luken tietokanta (suurpedot) ei myöskään tunne susihavaintoja hankealueelta tai sen läheisyydeltä aikaväliltä 22.9.–22.1.2024.”

Kaavoituksen perusteena oleva tieto on virheellistä ja sisältää ajallista epävarmuutta miltä ajalta viranomaisen havaintotietoihin viitataan.

Edellä mainitut viranomaislähteisiin perustuvat tiedot osoittavat, että Lehmikorven alueella on ollut ja on edelleen sudelle soveltuva lisääntymis- ja levähdysympäristö ja että kaavoituksen perusteena olevat selvitykset ovat puutteellisia.

Lehmikorven kaavoituksen pohjana olevassa selvityksessä Keuruun Lehmikorven tuulivoimapuiston nisäkkäiden lumijälkilaskennat 2023 (liite 4) ei raportoitu yhtään suden lumijälkeä. Tätä tulosta ei voida pitää luotettavana, sillä yksittäisen laskentajakson havaintojen puuttuminen ei kumoa viranomaisten ylläpitämää tietoa alueen susireviiristä. Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmässä Lehmikorpi on merkitty susien käyttämäksi alueeksi, ja sieltä on tehty myös tuoreita havaintoja sudesta. Näin ollen kaavoituksen perustaksi esitetty lumijälkilaskenta ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaista vaatimusta riittävästä ja luotettavista selvityksistä.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2019:160 korostettiin, että kaavaa ei voida hyväksyä alueelle, joka on suden keskeistä elinaluetta tai jossa on todettu lisääntymistä, jos kaavan vaikutuksia näihin ei ole asianmukaisesti selvitetty ja epävarmuus poistettu. Lehmikorven osalta kaupunginvaltuusto ei ole osoittanut selvityksillä, että alue olisi menettänyt merkityksensä suden lisääntymiselle. Päinvastoin, havaintotiedot ja reviirikartoitus vahvistavat, että kyse on suden lisääntymisalueesta, jota suojaa sekä luonnonsuojelulain 49 § että luontodirektiivin 12 artikla.

Näin ollen kaavan hyväksyminen merkitsee väistämättä suden lisääntymisalueen heikentämistä, mikä on unionin oikeuden mukaan ehdottomasti kielletty.

5.3 Karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkojen puutteellinen selvitys

Karhu (*Ursus arctos*) on tiukasti suojeltu laji EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a). Sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla ehdottomasti kielletty.

Osayleiskaavaselostuksessa (liite 2) todetaan: ‘Karhun kanta Lehmikorven kaava-alueella arvioidaan olevan harva, sillä karhun levinneisyys on itäpainotteinen.’ Tällainen toteamus on kuitenkin kaavoituksen kannalta ongelmallinen. Ensinnäkin arvio on suurpiirteinen ja perustuu karhun yleiseen valtakunnalliseen levinneisyyskuvaan, ei alueellisiin tai paikallisiin selvityksiin. Toiseksi ilmaisu on johdatteleva, sillä se vähättelee mahdollisuutta

karhun esiintymiseen Lehmikorven alueella, vaikka viranomaisrekisterit ja paikalliset havainnot osoittavat toistuvasti karhujen liikkuneen alueella. Tiukasti suojeltujen lajien, kuten karhun, osalta tällainen yleistason arviointi ei täytä MRL 9 §:n, LSL 49 §:n eikä luontodirektiivin 12 artiklan asettamia vaatimuksia ajantasaisista, luotettavista ja lajille biologisesti soveltuvista selvityksistä.

Lehmikorven kaavoituksen perustaksi viitattiin YVA-menettelyn yhteydessä laadittuun nisäkässelvitykseen (liite 4), jossa menetelmänä käytettiin lumijälkilaskentaa tammikuussa (12.1. ja 17.1.). Tämä ajankohta on karhun biologiassa ongelmallinen, koska karhu viettää talviunta, eikä sen pesäpaikkoja tai lisääntymiseen liittyviä alueita voida havaita pelkän lumijälkitarkastelun perusteella. Menetelmä oli näin ollen lähtökohtaisesti kyvytön antamaan luotettavaa tietoa karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkojen esiintymisestä kaava-alueella. Tämä herättää perustellun kysymyksen siitä, onko selvitys laadittu tavalla, joka jo ennakolta minimoi havaintojen todennäköisyyden ja näin aliarvioi tiukasti suojellun lajin esiintymistä kaava-alueella. Tällainen selvitys ei täytä MRL 9 §:n eikä LSL 49 §:n vaatimuksia asianmukaisista ja luotettavista selvityksistä.

Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmän tiedot osoittavat, että Lehmikorven alueella on tehty karhuhavaintoja (liite 5). Lisäksi paikallislehdessä (Suur-Keuruu) on julkaistu uutisia poikaskarhujen liikkumisesta kaavoitusalueen välittömässä läheisyydessä (liite 6). Kyse on siis sekä viranomaisrekisterin että julkisesti raportoidun aineiston kautta vahvistetuista havainnoista, jotka viittaavat selvästi siihen, että Lehmikorpi toimii karhun lisääntymiseen liittyvänä elinpiirinä. Tämän vuoksi kaavoitus olisi edellyttänyt huomattavasti laajempaa ja biologisesti asianmukaisempaa selvitystä karhun pesä- ja levähdyspaikkojen olemassaolosta. Selvityksen puuttuminen merkitsee, että kaava on hyväksytty ilman lain (MRL 9 §, LSL 49 §, luontodirektiivin 12 artikla) edellyttämää varmuutta.

Koska kaavoituspäätös on tehty selvityksiin nojautuen, jotka eivät olleet ajankohdan, menetelmän tai biologisen todellisuuden puolesta riittäviä karhun lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvittämiseksi, päätös on syntynyt puutteellisen aineiston varassa ja on siten MRL 9 §:n, LSL 49 §:n sekä luontodirektiivin 12 artiklan vastainen.

5.5 Tuulivoimarakentamisen heikentävät vaikutukset

Kaavoitus ja sitä seurannut rakentaminen heikentävät susien ja karhujen lisääntymis- ja levähdyspaikkoja seuraavasti:

Maansiirrot, teiden rakentaminen ja laitteistojen sijoittaminen pirstovat elinympäristöjä ja vähentävät yhtenäisiä suojavyöhykkeitä.

Rakentamiseen ja käyttöön liittyvä melu, värinä ja häiriö katoavat pitkälle ympäristöön, mikä voi häiritä lajeja lisääntymis- ja levähdysympäristöissä.

Liikenteen ja ihmistoiminnan kasvu alueella lisää häiriötä ja riskiä lajien hylätä alue tai käyttää sitä entistä vähäisemmin.

Elinympäristön laatu joko heikkenee tai muuttuu siten, ettei alue enää vastaa lajien vaatimuksia lisääntymiselle tai levähdykselle.

Nämä vaikutukset edustavat juuri sellaista heikentämistä, jota direktiivi (art. 12) ja luonnonsuojelulaki kieltävät.

5.6 Riittämättömien selvitysten seuraus on lainvastaisuus

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on oltava käytettävissä riittävät tutkimukset ja selvitykset suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutuksista. Lisäksi luonnonsuojelulain 49 § ja luontodirektiivin 12 artikla kieltävät tiukasti suojeltujen lajien, kuten suden ja karhun, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämisen.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2019:160 todennut, että kaavaa ei voida hyväksyä, jos vaikutuksia tiukasti suojeltuihin lajeihin ei ole selvitetty siten, että epävarmuus niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilymisestä on poistettu.

Koska Lehmikorven kaavoituksessa ei ole tehty ajantasaisia, luotettavia eikä lajeille sopivia selvityksiä suden ja karhun esiintymisestä, vaikutusarviointi on jäänyt puutteelliseksi. Kaava on näin hyväksytty vastoin MRL 9 §:ää sekä luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin suojeluvelvoitteita, mikä tekee päätöksestä lainvastaisen.

6. Yhteenveto

KHO:n ennakkopäätös 2019:160 muodostaa oikeusperusteen, jonka mukaan tuulivoimakaava, joka ulottuu susien keskeiselle elin- ja pesimäalueelle, vaatii erityisen perusteelliset ja luotettavat selvitykset. Lehmikorven kaavoitusprosessi ei ole täyttänyt tätä vaatimusta suhteessa suteen, eikä se myöskään ole selvittänyt karhun lisääntymis- tai levähdyspaikkoja asianmukaisesti. Kaavaratkaisut heikentävät näitä tärkeitä suojelualueita.

Tästä syystä Keuruun kaupunginvaltuuston päätös on EU-lain, luonnonsuojelulain ja maankäyttö- ja rakennuslain vastainen ja tulee kumota.

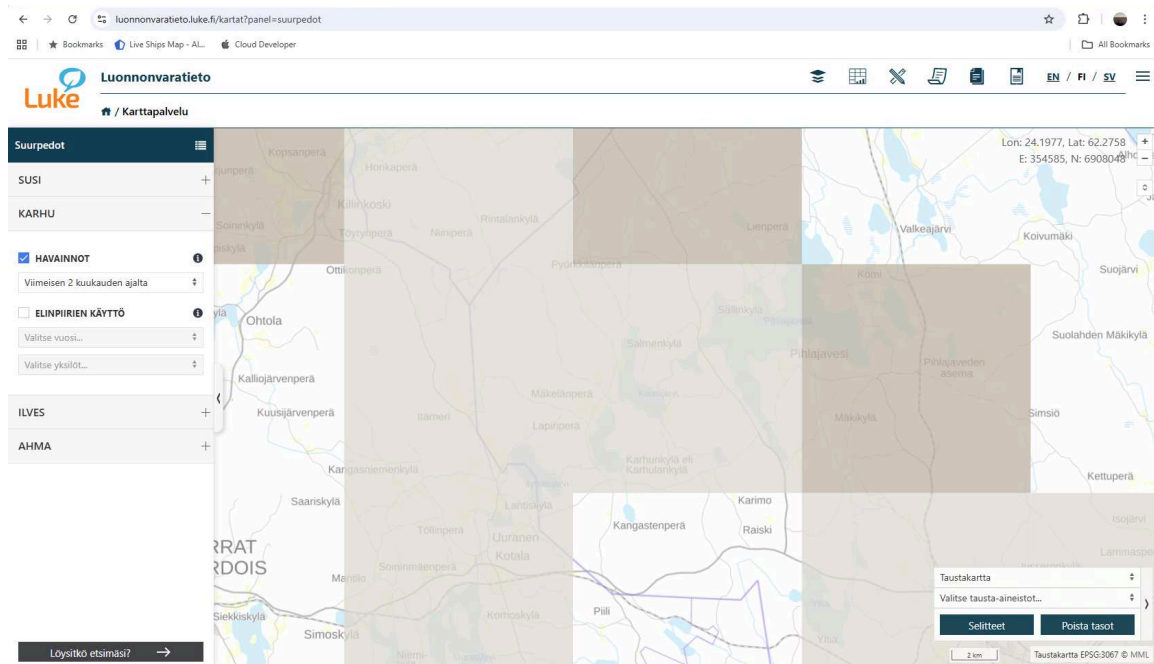
7. Liitteet

1. Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmän susireviiri Lehmikorven kaavoitusalueelta
2. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Osayleiskaavaselostus 4.7.2025
<https://keuruu.oncloudos.com/kokous/2025449-4-20812.PDF>
3. Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmän susihavainnot Lehmikorven kaavoitusalueelta
4. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / YVA-vaiheen luontoselvitykset (selostuksen liite 12) <https://keuruu.oncloudos.com/kokous/2025449-4-20824.PDF>
5. Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmän karhuhavainnot Lehmikorven kaavoitusalueelta
6. "Nuoret karhut telmivät rantavedessä laulujoutsenen levittäessä siipäään."
<https://www.suurkeuruu.fi/puheenvuoro/art-2000011359732.html>

LIITE 5 - Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmän karhuhavainnot Lehmikorven kaavoitusalueelta

1. Asia

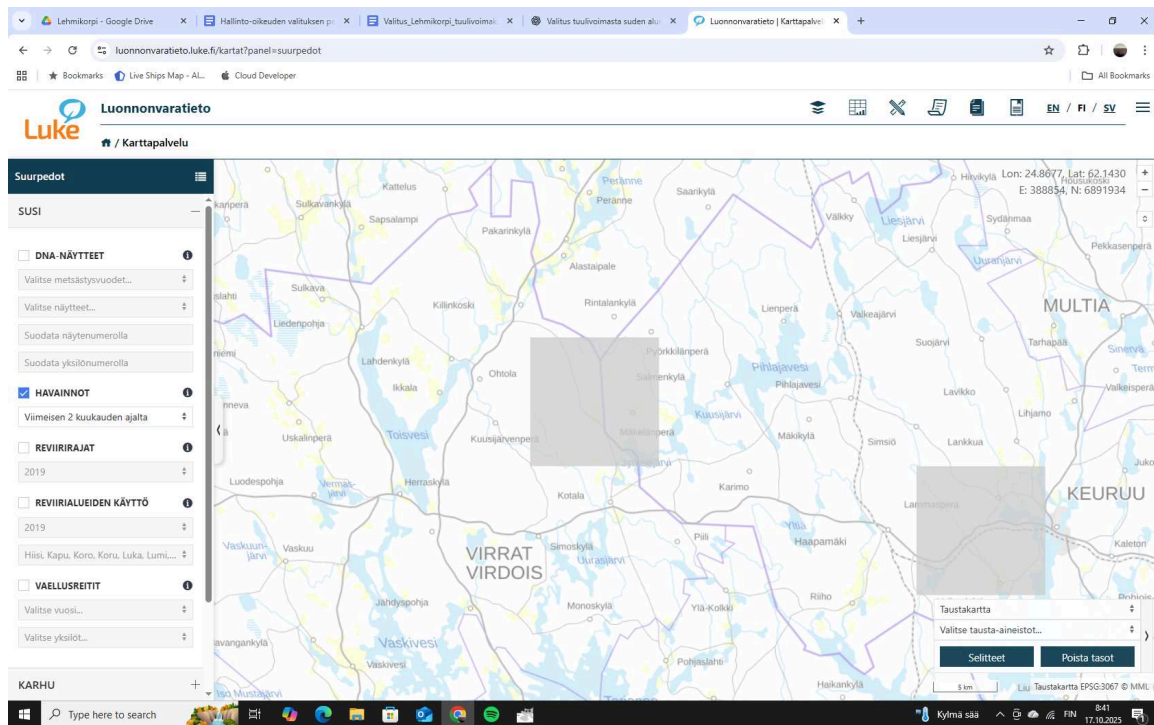
karhun havaintotiedot viimeisen 2 kuukauden ajalta (kuvakaappaus otettu 17.10.2025).
Lehmikorven kaavoitusalueelta.

LIITE 3 - Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmän sushavainnot Lehmikorven kaavoitusalueelta

1. Asia

Suden havaintotiedot viimeisen 2 kuukauden ajalta (kuvakaappaus otettu 17.10.2025).
Lehmikorven kaavoitusalue on vasemman havaintoalueen sisällä.

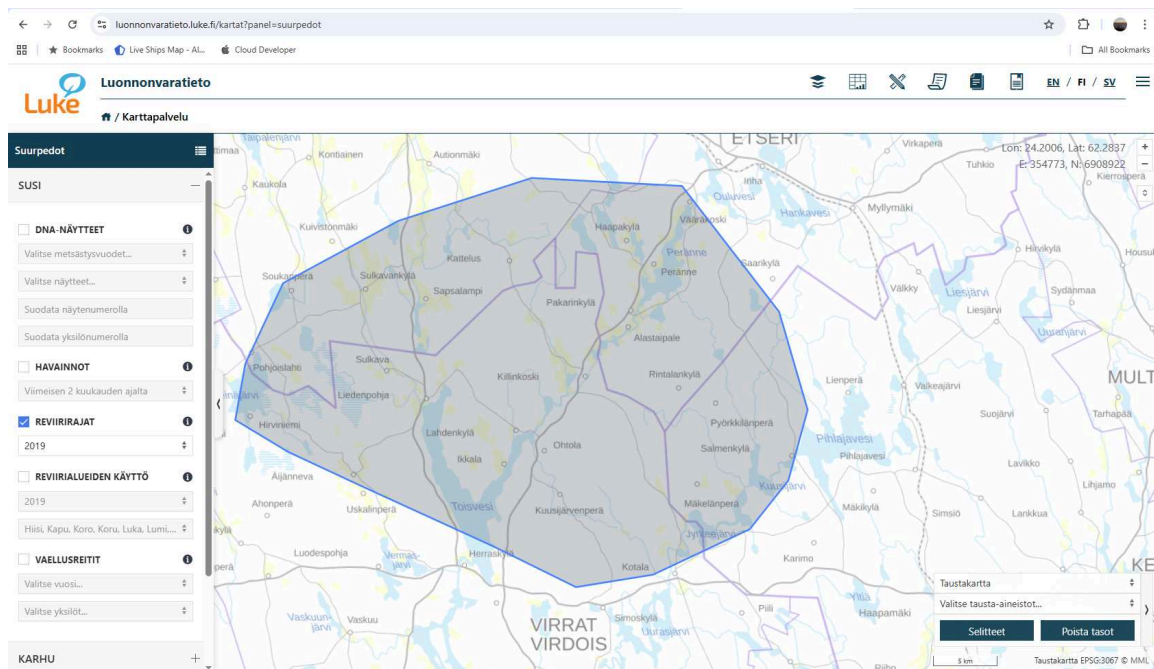

LIITE 1 - Luonnonvarakeskuksen suurpetohavaintojärjestelmän susireviiri Lehmikorven kaavoitusalueelta

1. Asia

Suden reviiriraja vuodelta 2019 (kuvakaappaus otettu 17.10.2025). Lehmikorven kaavoitusalue on reviirialueen sisällä.

- “Susireviirillä tarkoitetaan aluetta, jota asuttaa joko susilauma tai -pari.” Lähde: <https://www.luke.fi/fi/uutiset/susikannan-koko-on-pysynyt-ennallaan>
- “Lisääntymisreviiri on alue, jonka pari varaa omaan ja myöhemmin syntyvän pentueensa käyttöön, ja pyrkii pitämään sieltä muut sudet pois.” Lähde: Susikanta Suomessa maaliskuussa 2023, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 70/2023.

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja 08.09.2025 klo 18:00 - 19:48

Pykälä 50: Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen

<https://keuruu.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025449-4>